

Tartalom

Összefoglalás	2
1. Nemzetközi kitekintés	2
2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban	3
2.1. Makrogazdasági jellemzők	3
2.2. Az ipar szervezeti keretei	4
2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység	5
2.4. Az ipar beruházásai	6
2.5. Az ipari árak	8
3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői	9
3.1. Az ipari termelés alakulása	9
3.2. Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés	11
3.3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok szerinti termelés és értékesítés	12
4. Az ipari alágak teljesítménye	13
4.1. Gépipar	14
4.2. Vegyipar	16
4.3. Kohászat	17
4.4. Élelmiszeripar	18
4.5. Könnyűipar	19
4.6. Egyéb feldolgozóipar	19
4.7. Az ipari szerkezet változása	20
5. Területi összehasonlítás	20

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek):

Táblázatok

Módszertan

Összefoglalás

2015-ben az ipari termelésben folytatódott a növekedés: a kibocsátás volumene **7,5%-kal bővült** – majdnem azonos mértékben, mint 2014-ben –, elsősorban a több éve az **ipari termelés motorjának számító járműgyártás** kimagasló teljesítménye miatt.

Az egész évi fejlődést tekintve a négy negyedév közül az elsőben és az utolsóban volt nagyobb a növekedési ütem. Az év minden hónapjában nőtt az ipari termelés, háromban 10% felett. A legnagyobb mértékű bővülést márciusban (11,4%), a legkisebbet májusban (1,6%) mértük.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európában – végbemenő gazdasági folyamatok határozzák meg.

A **külpiazi eladások** 2015-ben 9,9%-kal nőttek. Több mint húsz év távlatában a 2009-es válságév és 2012 kivételével minden évben az exportértékesítés volt az ipari termelés hajtóereje, amely jelzi a külső konjunktúrától való függést. Az ipar hazai értékesítésében 2014 után 2015-ben is növekedést (2,8%) regisztráltunk.

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, a mintegy 95%-ot képviselő **feldolgozóipar kibocsátásának 8,1%-os emelkedése** – hasonló mértékben, mint 2014-ben – az export bővülésével párhuzamosan ment végbe. A feldolgozóipari termelés továbbra is a kivitelől függ: az alágak többségénél a külpiazi eladások játszották a meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú alág közül a járműgyártás kibocsátása nőtt a legjobban (17,2%-kal), míg a számítógép, elektronikai, optikai termékgyártásáé 6,4%-kal. Az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártását mérsékeltebb bővülés (4,3%) jellemezte. A legkisebb ág, a mindössze 0,3% súlyú **bányászat** termelése 13,5%-kal visszaesett, míg az ipari termelésből 4,7%-kal részesedő **energiaipar** kibocsátása 6,2%-kal emelkedett 2014-hez képest.

2015-ben **Magyarország területi egységei** közül az ipari termelés minden régióban emelkedett. A legnagyobb mértékű volumenbővülés Dél-Alföldön (10,4%) volt, a többi régióban 3,3 és 9,9% között nőtt a kibocsátás.

Az iparban **beruházásokra** 2015-ben 1613,7 milliárd forintot fordítottak, amely összehasonlításon 3,9%-al kevesebb az egy évvel korábrinál.

Az **ipari termelői árak** 2015-ben az előző évhez viszonyítva 0,9%-kal alacsonyabbak voltak.

Az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** 2015. évi 4,8%-os bővülése – 2014-hez viszonyítva – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében 3,0%-os létszámnövekedés mellett következett be.

1. Nemzetközi kitekintés

2015-ben Magyarország az Európai Unió országai között szintén az élmezőnyben szerepelt a – víz- és hulladékgazdálkodást is tartalmazó – ipar több mint 27%-os részesedésével az összes bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulásában. Az európai uniós átlag 19% volt. A legnagyobb ipari részesedést Csehország (33%), a legkisebbet Luxemburg (5,8%) adta. Csak a feldolgozóipart nézve Csehország (27%) után a második helyet foglaltuk el 24%-kal.

Az **Európai Unió (EU-28) ipari termelése** – a munkanappal kiigazított indexek szerint – **2015-ben 1,8%-kal nőtt az egy évvel azelőttihez képest**, míg 2010-hez hasonlítva 3,6%-kal emelkedett. 2015-ben – ugyanúgy, mint 2014-ben – a legnagyobb mértékben, 17,6%-kal Írország növelte a kibocsátását az egy évvel korábbihoz viszonyítva. (2010-hez képest az ír ipar 36%-kal bővült). Magyarország a 2014-hez mért 7,3%-os növekedésével a második helyre került a növekedés alapján mért rangsorban. A régiós versenytársak mindegyikében emelkedett az ipari termelés: Szlovákiában 7,0, Lengyelországban 4,5, Romániában 3,0%-kal. A nagy ipari országok közül a termelés Spanyolországban 3,4, Franciaországban 1,8, Olaszor-

szágban és az Egyesült Királyságban egyaránt 1,1, míg Németországban 0,8%-kal nőtt. Észtországban, Finnországban viszont csökkent az ipari kibocsátás 2,4, illetve 1,0%-kal.

A 28 tagállam döntő többségében **2015-ben** az ipari termelés meghaladta a válság utáni, **2010. évi szintet**: a legdinamikusabban, 37%-kal Szlovákia kibocsátása bővült. Magyarország a 2010-hez képest 21,5%-os növekedésével az ötödik helyre került az uniós rangsorban. A legrosszabb teljesítményt a dél-európai országok nyújtották, ezen belül a legnagyobb mértékben, 26%-kal a kis súlyú Ciprus ipari termelése csökkent.

1. tábla

**A legnagyobb ipari termelésnövekedést mutató uniós tagországok, 2010=100,0%
(munkanappal kiigazított indexek szerint)***

Ország	2011	2012	2013	2014	2015
Szlovákia	105,2	113,6	117,9	128,1	137,0
Írország	99,6	98,1	95,9	116,0	136,4
Románia	109,1	111,9	120,2	127,8	131,6
Észtország	119,4	121,2	126,3	131,7	128,6
Magyarország	105,6	104,2	105,7	113,3	121,5
Litvánia	106,6	110,6	114,2	114,5	119,7
Lengyelország	106,8	108,1	110,9	114,5	119,6
Lettország	108,9	115,8	115,0	114,0	118,1
Csehország	105,7	104,8	105,0	110,2	115,2
Ausztria	106,8	106,5	107,4	108,4	110,4
Bulgária	105,9	105,5	105,3	107,2	110,3

* Forrás: Eurostat.

2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Az **ipar** a nemzetgazdaság legjelentősebb ágazati csoportja, amely a bányászat, kőfejtés, a feldolgozóipar és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás nemzetgazdasági ágakat foglalja magába. A három ág együttes teljesítménye Magyarország **bruttó hozzáadott értékéhez** 2015-ben 26,5%-kal járult hozzá (ez 0,7 százalékpontos aránynövekedést jelent 2014-hez képest): a feldolgozóipar 24,3, az energiaipar 2,0, és a bányászat 0,2%-kal részesedik belőle. Az ipar nemzetgazdasági súlya 2000 óta – folyó áron számítva – 23–26% közötti tartományban mozog, a legnagyobb arányt 2014-ben (25,8%), a legkisebbet (23,7%) 2009-ben, a válság mélypontján érte el.

A nemzetgazdaság **beruházásai** 2015-ben – a negyedéves adatok szerint – 0,6%-kal nőttek az előző évhez képest. A Magyarországra érkező nagy összegű uniós források nemzetgazdasági szinten jelentős hatást gyakoroltak a tárgyévben az új tárgyi eszközökkel kapcsolatos beruházások dinamikájára, azonban az uniós pénzek felhasználása elsősorban nem az ipari beruházásokhoz köthető. A beruházások szerkezetét tekintve a gép- és berendezésberuházások 4,1%-kal emelkedtek, míg az építési beruházások 2,3%-kal csökkentek. A legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágak közül a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ág beruházásainak volumene 2,0%-kal nőtt 2014-hez képest, elsősorban a járműbeszerzések, vasútépítések, -felújítások, alsóbbrendű útvonalak és egyéb utak építései miatt. Az ipari beruházások volumene 2015-ben 3,9%-kal csökkent, ezen belül a feldolgozóiparban 6,0%-os volt a visszaesés.

A versenyszférában az **alkalmazásban állók létszáma** 2015-ben 1 millió 920 ezer fő volt a legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek körében, amely 2,8%-os emelkedést jelent az előző évhez képest. Az ipar részaránya a versenyszférán belül 2015-ben 34,4% volt (ez 0,1 százalékpontos emelkedés 2014-hez viszonyítva).

A vállalkozásoknál alkalmazásban állók **bruttó és nettó átlagkeresete** 2015-ben egyaránt 3,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, a keresetek reálértéke nemzetgazdasági szinten 4,0%-kal nőtt 2014-hez mérten.

2. tábla

Az ipar részaránya

(%)

Év	A bruttó hozzáadott értékből	A beruházásban	A foglalkoztatásban	A vállalkozások számában
2007	25,1	28,9	24,2	6,5
2008	24,2	27,1	23,0	4,9
2009	23,7	25,2	22,2	4,6
2010	24,7	28,3	22,1	4,5
2011	24,7	35,5	22,6	4,5
2012	25,2	35,9	21,8	4,5
2013	25,0	33,0	22,0	4,4
2014	25,8	30,4	22,8	4,4
2015	26,5	28,9	22,4	4,4

2.2. Az ipar szervezeti keretei

2015-ben a **regisztrált vállalkozások száma** az iparban 0,5%-kal nagyobb volt, mint 2014-ben, míg a nemzetgazdaság egészére vonatkoztatva kismértékű csökkenést (0,6%) mértünk. 2015. december 31-én – az egy évvel korábbinál 351 céggel többet – 75 224 ipari vállalkozást tartottak nyilván, amely a nemzetgazdaság vállalkozásainak 4,4%-át tette ki. Az ipari ágak közül a bányászatban kevesebb, míg a feldolgozóiparban és az energiaiparban több vállalkozást regisztráltak.

A **társas vállalkozások** száma 2015. december 31-én 4,0%-kal (1900 darabbal) alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. Az ipari vállalkozások 61%-a társas vállalkozás. A jogi személyiségű társas vállalkozások száma 1896 szervezettel, míg a jogi személyiség nélkülieké 4 vállalkozással csökkent. Az összes ipari vállalkozás 39%-át adó **egyéni vállalkozások** száma 8,4%-kal (2251 céggel) emelkedett.

3. tábla

A regisztrált gazdasági vállalkozások száma

(darab)

Ágazat megnevezése	2014	2015
Bányászat, kőfejtés	671	653
Feldolgozóipar	72 826	73 140
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1 376	1 431
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	74 873	75 224
Nemzetgazdaság összesen	1 701 805	1 690 878

Az **ipari koncentrátságot** jól tükrözi, hogy az ipari kibocsátásból több mint 70%-ot adó, 249 főnél nagyobb létszámmal működő nagyvállalatok termelése összesen 428 cég teljesítményéből származik. Ez az összes ipari vállalkozás 0,6%-át adja. Ezzel szemben az ipari termeléshez 4,0%-kal hozzájáruló 5 fő alatti kisvállalkozások az összes ipari szervezet 82%-át képviselik.

4. tábla

Az ipar vállalkozásai létszám-kategóriák szerint, 2015

Létszám-kategória	A regisztrált vállalkozások száma, db	A regisztrált vállalkozások megoszlása, %
4 fő és kisebb ^{a)}	61 774	82,1
5–9 fő	5 332	7,1
10–19 fő	3 463	4,6
20–49 fő	2 598	3,5
50–249 fő	1 629	2,2
250 fő és nagyobb	428	0,6
Ipar összesen	75 224	100,0

^{a)} Az ismeretlen létszámú szervezetekkel együtt.

2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység

2015-ben az iparban alkalmazásban állók száma¹⁾ – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál – 659 612 fő volt, 3,0%-kal (több mint 19 ezer fővel) több mint egy évvel korábban. (2014-ben 2,5%-os volt a növekedés.) Az összes munkavállaló 73%-át képviselő fizikai foglalkozásúak száma 2,7, a szellemi foglalkozásúaké, 3,8%-kal nőtt.

2015-ben az ipar legnagyobb nemzetgazdasági ágában, a **feldolgozóiparban** 3,2%-kal nőtt, míg az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) 1,6, a kis súlyú **bányászatban** 2,7%-kal csökkent a létszám az előző évhez viszonyítva. A **feldolgozóipar** tizenhárom **alága** közül kilencben 0,7, és 7,4% között emelkedett az alkalmazásban állók száma, a többi négyben pedig 0,2–4,0%-os mértékben mérséklődött. A legnagyobb mértékben, 7,4%-kal (mintegy 6,4 ezer fővel) a **járműiparban** nőtt a létszám 2014-hez képest, elsősorban az autógyárak teljesítményével összefüggésben. A járműgyártók munkavállalóinak 76%-a fizikai foglalkozású. A feldolgozóipari alágak közül – csakúgy, mint az előző években – 2015-ben is az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása** volt a legnagyobb foglalkoztató (96 ezer fő). Az iparágban mintegy 1100 fővel dolgoztak többen, mint 2014-ben. A foglalkoztatási rangsorban – a járműgyártás és az élelmiszeripar után – a harmadik helyen a közel 82 ezer embert alkalmazó **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása** szerepel, ahol 3,8%-os létszámnövekedés történt 2014-hez viszonyítva. Nagymértékben, 6,2%-kal nőtt a **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** alág munkavállalóinak száma (68 ezer fő). A **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** (42 ezer fő) az előző évi jelentős visszaeséssel szemben létszámbővülés volt a termelés növekedésével párhuzamban. Az alágak közül a legnagyobb mértékű létszámcsökkenés (4,0%) – a kibocsátás visszaesésével összhangban – a **kokszyártás, kőolaj-feldolgozásban** történt.

Az ipari termelés 7,5%-os növekedése a létszám 3,0%-os bővülése mellett ment végbe 2015-ben, ennek következtében a **termelékenység** színvonala – az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** – 4,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit (a termelékenység 2014-ben 5,3%-kal emelkedett, az ipari termelés 7,7 és a létszám 2,5%-os növekedése mellett). Az ipar három nemzetgazdasági ága közül 2015-ben a feldolgozóipar termelékenysége 4,7, az energiaiparé 8,0%-kal nőtt, míg a bányászaté 11,1%-kal visszaesett. A legmagasabb termelékenységnövekedést (9,1%) az ipari termelés motorjának számító

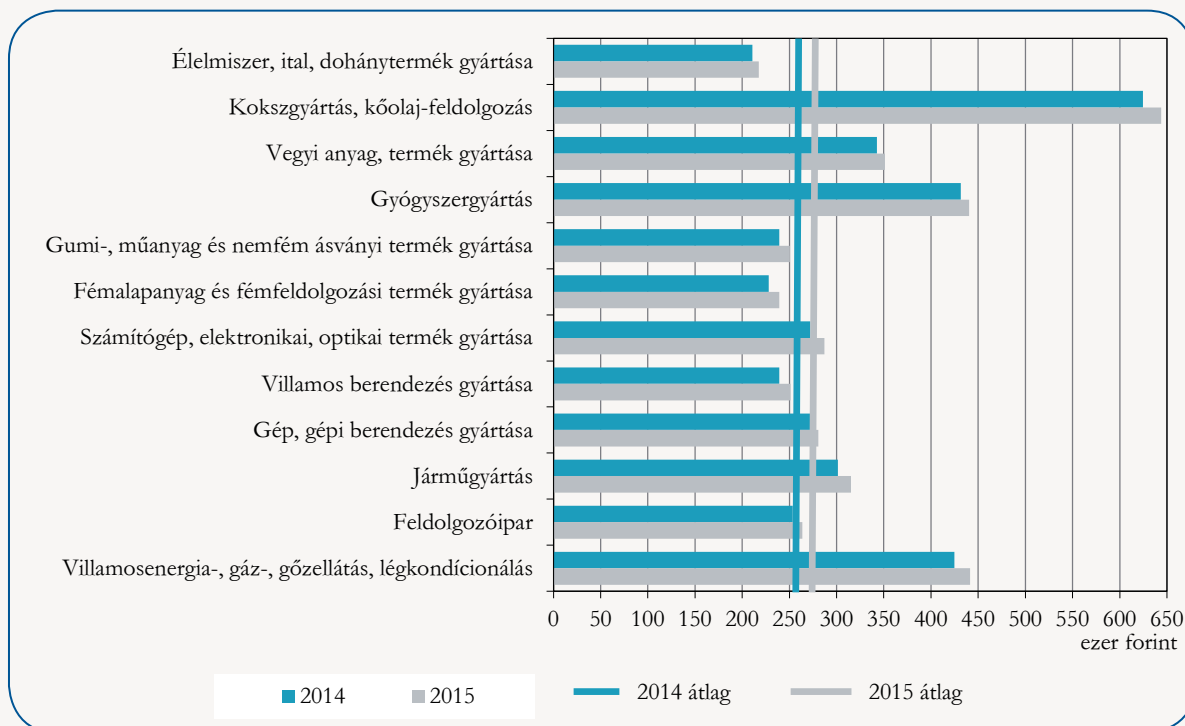
¹⁾ Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül.

járműgyártásában regisztráltak. A másik két meghatározó (több mint 10% súlyú) alág közül a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában 4,4, míg az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában 3,1%-kal** magasabb volt az egy főre jutó termelés. Három alágban csökkent a termelékenység, a legnagyobb mértékben, 3,9%-kal a **gép, gépi berendezés gyártásában**.

2015-ben az iparban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 270 516 forint volt, 3,8%-kal magasabb az egy évvel korábrinál. Az ipari keresetek növekedése 0,1 százalékponttal (8060 forinttal) elmaradt a versenyszféra egészére jellemző, 3,9%-os értéktől. Az ipari ágak, alágak tekintetében a legnagyobb bruttó átlagkeresettel (643 968 forint) a **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás** alkalmazottai rendelkeztek. A második helyen az **energiaipar** végzett (441 561 forint), de 400 ezer forintot felül kerestek még a **gyógyszergyártásban** is. Az előzőeken kívül a feldolgozóipar négy alágában (**vegyi anyag, termék gyártása; számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; gép, gépi berendezés gyártása; járműgyártás**) és a **bányászat** területén az ipari átlag felett (281 és 351 ezer forint között), hét alágban pedig az ipari átlag alatt (160 és 251 ezer forint) alakult a bruttó átlagkereset. A havi bruttó átlagkereset – több éve változatlanul – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** a legalacsonyabb (160 463 forint).

1. ábra

Az alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete az iparban a fontosabb alágak szerint

2.4. Az ipar beruházásai

Az előzetes adatok alapján 1613,7 milliárd forintot fordítottak az iparban beruházásokra 2015-ben, amely összehasonlításon 3,9%-al kevesebb az egy évvel korábrinál. (2014-ben a beruházási teljesítmény 10%-kal növekedett.) Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** területén kimagaslóan, 21%-kal nőttek a beruházások. (A 2013. évi és a 2014. évi csökkenés után 2014-ben 9,2%-kal nőtt a nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye.) 2015-ben átadták a Mátra lábánál Magyarország legnagyobb fotovoltaikus erőművét. Ezenkívül nagyszabású hőerőműkapacitás-bővítéset, a fővárosi távhőszolgáltatást érintő fejlesztéseket, a gázhálózat építési és rekonstrukciós beruházásait, valamint a villamos távvezeték és áramelosztó hálózatok bővítését valósították meg az iparág szereplői.

A **bányászatban** – a 2014-es kiugróan magas, 53%-os volumennövekedés után – 2015-ben 23%-os csökkenést regisztráltunk. Jelentősebb beruházások (új olajkitermelő fúróberendezések vásárlása) a **kőolaj-, földgázkitermelés** ágazatban történtek.

Az ipar összes beruházásából közel 90%-kal részesedő **feldolgozóipar beruházásai** 2011 és 2014 között számottevő mértékben emelkedtek, részben – elsősorban az exportértékesítés felfutását eredményező – jelentős zöldmezős fejlesztések miatt. A 2014. évi 9,6%-os bővülést követően 6,0%-os csökkenést regisztráltunk 2015-ben. Míg 2014-ben a 13 feldolgozóipari alág közül nyolcban volt növekedés, 2015-ben már csak ötben.

Az előbb említett, bővülő öt alág közül a kis súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** területén mértük a legnagyobb volumennövekedést (82%) 2015-ben, elsősorban az itt tevékenykedő vállalkozások 2015-ben megvalósított nagyszabású építési beruházásai, új gyárépületeik, gyártósoraik kialakítása eredményeképpen.

A **számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása** esetében a 2014. évi kimagasló 34%-os növekedés után az alág beruházásainak volumene 2015-ben tovább bővült (28%). A fejlődés az egyik legnagyobb autóelektronika gyártó vállalat nagyméretű, gyártókapacitás bővítésére irányuló beruházásának, illetve több nagy létszámú, elektronikus fogyasztási cikk gyártásával foglalkozó vállalathoz köthető (amelyek ugyancsak a gyártókapacitás bővítése érdekében gépberuházásokat hajtottak végre).

A **villamos berendezések gyártása** területén 7,5%-kal növekedett a beruházási volumen 2015-ben, főként az autóiipari beszállítással foglalkozó nagyvállalatok termékfejlesztéshez, illetve kapacitásbővítéshez kapcsolódó beruházásai miatt.

A beruházásokat tekintve már 2014-ben is a legdinamikusabban (75%) fejlődő **vegyi anyag, termékek gyártása** 2015-ben tovább nőtt (3,8%). A volumennövekedéshez az egyik legnagyobb, az alágban tevékenykedő vállalathoz köthető üzemépítési beruházás Tiszaújvárosnál, illetve több másik nagyvállalat meglévő üzemeinek kibővítése járult hozzá.

A **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység** alágban a 2014-es magas bázishoz képest kismértékű, 0,8%-os volumennövekedés volt. Több nagyvállalat új gépeket, gyártósorokat helyezett üzembe.

Gyakorlatilag stagnált a beruházások szintje 2015-ben a **gép, gépi berendezés gyártása** alágban (-0,1%). Az alág beruházásai közül kiemelkedik egy új kompresszortípus gyártásával kapcsolatos projekt megvalósítása, illetve több fémmegmunkáló berendezéshez kapcsolódó nagyberuházás (az alágban jelentős szerepet betöltő vállalkozásoknál).

A **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártásánál** 2015-ben 9,6%-kal visszaesett a beruházások volumene. Az alágon belül az alumíniumgyártás és a könnyűfémöntés területén voltak új – üzemcsarnok építésével kapcsolatos – beruházások.

25%-kal csökkentek az **egyéb feldolgozóipar** alág beruházásai. Továbbra is a játékgyártás szakágazatban történtek a legjelentősebb beruházások, amelynek nagy részét egy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében tevékenykedő vállalat értéknövelő beruházásai adták. További jelentős beruházásokat hajtott végre 2015-ben egy kontaktlencsegyártással foglalkozó vállalkozás.

A 2014. évi nagymértékű emelkedést (18%) követően 2015-ben a **gyógyszergyártás** beruházásainak volumene 6,8%-kal csökkent. Egy, a hazánkban már jelenlévő multinacionális gyógyszergyártó vállalat Tatabányán megvalósított gyárépítése, illetve egy másik nagy generikus gyógyszergyártó vállalat kapacitásbővítő beruházásai voltak az alág jelentősebb beruházásai 2015-ben.

A **kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás** beruházásainak volumene 4,3%-kal csökkent 2015-ben, amihez nagymértékben hozzájárult a 2014-es magas bázis (akkor 37%-kal nőtt a volumen). A legjelentősebb beruházás egy japán-magyar közös vállalathoz köthető – új műgumi üzemet létesítettek –, az új gyár az autógumi-gyártás innovatív alapanyagát állítja elő 2017-től.

Számottevő visszaesés figyelhető meg a feldolgozóipar három legnagyobb súlyú alága esetében. A **járműgyártás** beruházásainak volumene 10%-kal kisebb volt az előző évihez képest (a visszaesés 2013 óta folyamatosan tart). A beruházások annak ellenére csökkentek, hogy a termelés 2015-ben jelentősen nőtt, például a Magyarországon előállított személygépkocsik darabszáma minden eddigi rekordot megdöntött.

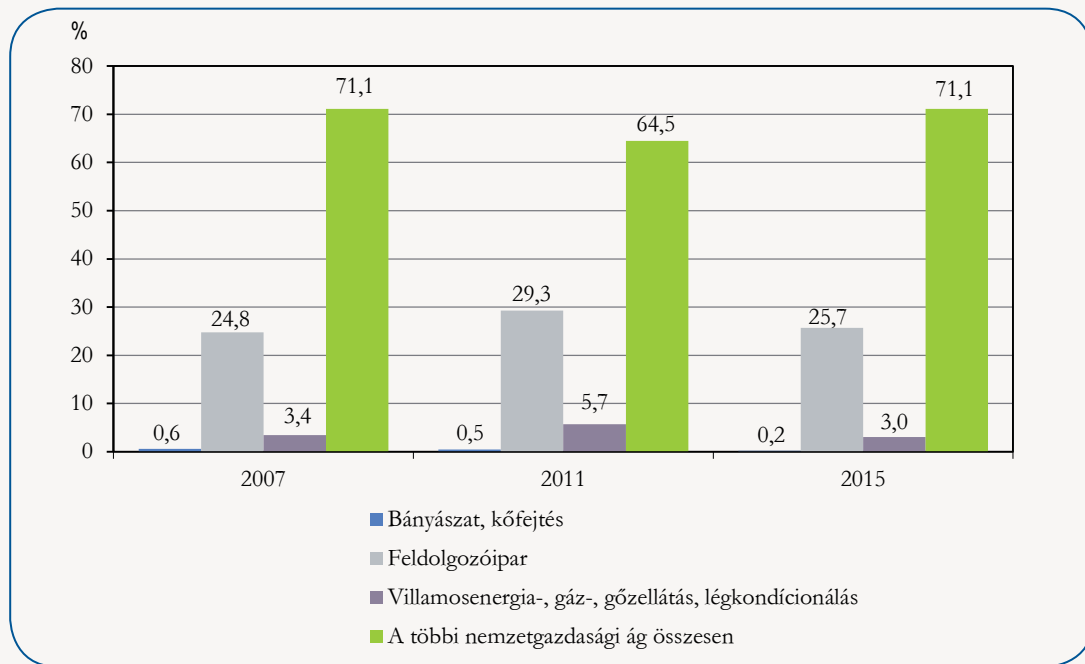
A 2014. évi magas bázis is szerepet játszott a **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** területén történt 11%-os volumencsökkenésben 2015-ben. Kapacitásuk bővítése érdekében több nagy autógumi gyártó vállalat helyezett üzembe új gyáregységeket, gyártósorokat, illetve a gyártáshoz szükséges egyéb gépeket, műszaki berendezéseket. Az alágban tevékenykedő egyik nagyvállalat beruhá-

zásai között szerepel egy új tűzvédelmi rendszer kialakítása is. Az alágban nemzetgazdaság szinten is jelentős új zöldmezős beruházások kivitelezései is folyamatban vannak, például Gyöngyöshalászon új gumigyár épül.

A feldolgozóipar harmadik legnagyobb súlyú alágában, az **élelmiszeripar, ital, dohánytermékek gyártása** területén 2015-ben 17%-kal visszaesett a beruházások volumene a 2014. évi kiugró, 35%-os emelkedést követően. Az alágban több új beruházás is indult 2015-ben. A húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat egyik jelentősebb piaci szereplőjénél a húsminőség javítását célzó, korszerűbb kábitó- és terelőrendszerének kialakítása valósult meg. Az olaj gyártása szakágazatban egy növényolaj-sajtoló gyár kapacitásbővítése fejeződött be 2015-ben.

2. ábra

Az ipari ágak részesedése a nemzetgazdasági beruházásokból

2.5 Az ipari árak

Az **ipari termelői árak** 2015-ben az előző évhez viszonyítva 0,9%-kal alacsonyabbak voltak. Ezen belül a belföldi értékesítés árszintje 3,1%-kal csökkent, az exporté 0,3%-kal emelkedett.

A feldolgozóipari alágak termelői árai összességében 0,6%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. A legnagyobb mértékben – főként a világpiaci árváltozások következtében – kokszyártás, kőolaj-feldolgozás árai csökkentek (18,1%), míg a gyógyszergyártásé (3,8%) és a gép, gépi berendezés gyártásáé (3,4%) növekedtek a leginkább. A jelentős súlyt képviselő alágakat tekintve az árak a járműgyártás (0,3%) és a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása (1,8%) területén magasabbak, míg az élelmiszeriparban (1,1%) alacsonyabbak voltak. A termelői árakra jelentős hatással voltak a termelési költségek változásai és a piaci árverseny.

A bányászat nemzetgazdasági ágban 4,3%-kal haladták meg az árak a 2014-es szintet, míg az energiaszektorban 2,9%-kal csökkentek a tőzsdei, valamint az alapanyagárak változása, illetve a hatósági árszabályozás következtében.

A belföldi értékesítést tekintve a feldolgozóipari ágazatok árai 3,3%-kal voltak alacsonyabbak 2015-ben az előző évhez képest, ezen belül a kokszyártás, kőolaj-feldolgozásban (16,3%), vegyi anyag, termék gyártásban (3,9%), élelmiszeriparban (1,2%) csökkentek a leginkább. Nöttek az árak a nagyobb súlyú ágazatok közül a gumi, műanyag- és építőanyag-iparban (2,5%), a járműgyártásban (0,8%), illetve a legjelentősebben az egyéb feldolgozóipar és javítás (5,4%) alágban.

A **belföldi értékesítésben** jelentős súlyt képviselő villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ág árai 3,1%-kal csökkentek, a hatósági árképzés és az energiatőzsdei árváltozások miatt. A kis súlyú bányászatban átlagosan a belföldi értékesítési árak 6,4%-kal magasabbak voltak az előző évhez képest.

A belföldi értékesítésben az ágazatok rendeltetés szerinti csoportjai közül az energia- és továbbfelhasználásra termelő ágazatokban összességében 4,4%-kal csökkentek az árak, míg a beruházási javakat gyártó ágazatokban 1,3%-kal emelkedtek, a fogyasztási cikket gyártó ágazatokban változatlanok maradtak.

A forintban mért **exportértékesítési árak** éves összehasonlításban 0,3%-kal emelkedtek. A forint 2015. évi átlagárfolyama a 2014. évihez mérten az euró esetében 0,4, a dollár esetében 20,2%-kal gyengült.

A bányászat (6,7%) és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (2,0%) nemzetgazdasági ágazatokban csökkentek az exportértékesítési árak, míg a feldolgozóiparban 0,3%-kal magasabbak voltak a 2014. évi szinthez viszonyítva. A feldolgozóiparon belül legjelentősebben a kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás (22,0%) esetében csökkentek az árak, míg a gyógyszergyártás (4,0%) és a gép, gépi berendezés gyártása (4,0%) alágazatokban emelkedtek a leginkább. Az exportban a legjelentősebb súlyúnak számító járműgyártás árai 0,2, a számítógép, elektronikai, optikai termékeké pedig 1,8%-kal növekedtek az megelőző évhez viszonyítva.

3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői

3.1. Az ipari termelés alakulása

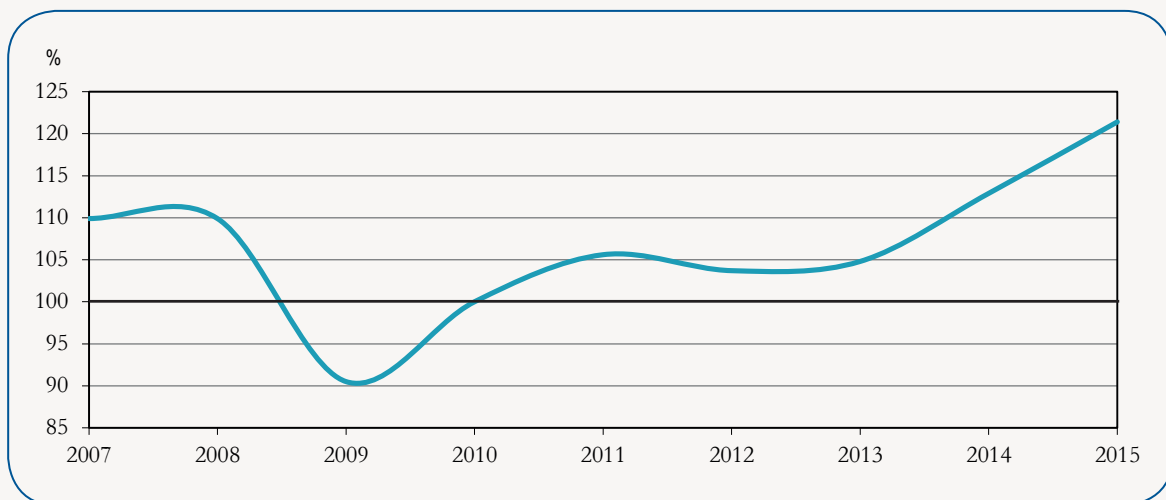
A 2000. évi 18%-os emelkedést követően az ipari termelés 2001-ben és 2002-ben 3–4% között, 2003-tól 2007-ig 6,8–9,9% között bővült. A 2008 őszi begyűrűző gazdasági világválság hatására a kibocsátás növekedése megállt: 2008-ban stagnált, 2009-ben pedig 18%-kal visszaesett a termelés. A külső konjunktúrának is köszönhetően 2010-ben az ipar 11%-os bővülést ért el, majd 2011-ben lassult a növekedés üteme (5,6%). A 2012. évi mérséklődést (1,8%-os) követően 2013-ban újra nőtt (1,1%-kal) a kibocsátás, 2014-ben pedig tovább emelkedett (7,7%).

A teljes körű adatok szerint folyó áron 28 520 milliárd forintot kitevő **ipari termelés** volumene **2015-ben** számottevően, **7,5%-kal emelkedett**. A külpiazi eladások 9,9, míg a hazaiak 2,8%-kal nőttek. Több mint 20 év távlatában – 2009 és 2012 kivételével – minden évben alapvetően az export volt az ipari termelés hajtóereje.

2015 során a négy negyedév közül az I. és a IV. negyedévben volt nagyobb a növekedési ütem, és az év minden hónapjában nőtt az ipari termelés, háromban 10% felett. A legnagyobb mértékű bővülést márciusban (11,4%), a legkisebbet májusban (1,6%) mértük.

3. ábra

Az ipari termelés alakulása, 2010. év havi átlaga = 100,0%

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, a mintegy 95%-ot képviselő **feldolgozóipar termelése** – a megelőző évihez hasonló mértékben – **8,1%-kal**, az export bővülésével párhuzamosan. A feldolgozóipari termelés továbbra is a kivitteltől függ: az alágazat többségénél a külpiazi eladások játszották a meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú alágazat közül a járműgyártás kibocsátása nőtt a legjobban (17,2%-kal), míg a

számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásáé 6,4, az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása viszont mérsékeltebben, 4,3%-kal bővült.

A legkisebb nemzetgazdasági ág, a mindössze 0,3% súlyú **bányászat** termelése 13,5%-kal kisebb, míg az ipari termelésből 4,7%-kal részesedő **energiaiparé** 6,2%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európai Unióban – végbemenő gazdasági folyamatok határozzák meg. A külső konjunktúráról való függést erősíti, hogy a termelés meghatározó tényezője az exportértékesítés. A hazai kereslet 2008-tól 2013-ig kedvezőtlenül alakult, hatévnnyi csökkenés után azonban 2014-ben és 2015-ben kismértékben növekedett.

5. tábla

Az ipari termelés és értékesítés

Időszak	Termelés	Értékesítés			Az export aránya az értékesítésben, folyó áron, %
		összesen	belföldi	export-	
volumenindexe, az előző év azonos időszaka = 100,0%					
2010	110,6	106,6	97,0	116,9	53,0
2011	105,6	101,6	94,8	107,9	55,3
2012	98,2	97,8	96,1	99,3	55,4
2013	101,1	101,5	97,8	104,4	57,8
2014	107,7	106,5	100,8	110,5	61,0
2015	107,5	107,2	102,8	109,9	63,6

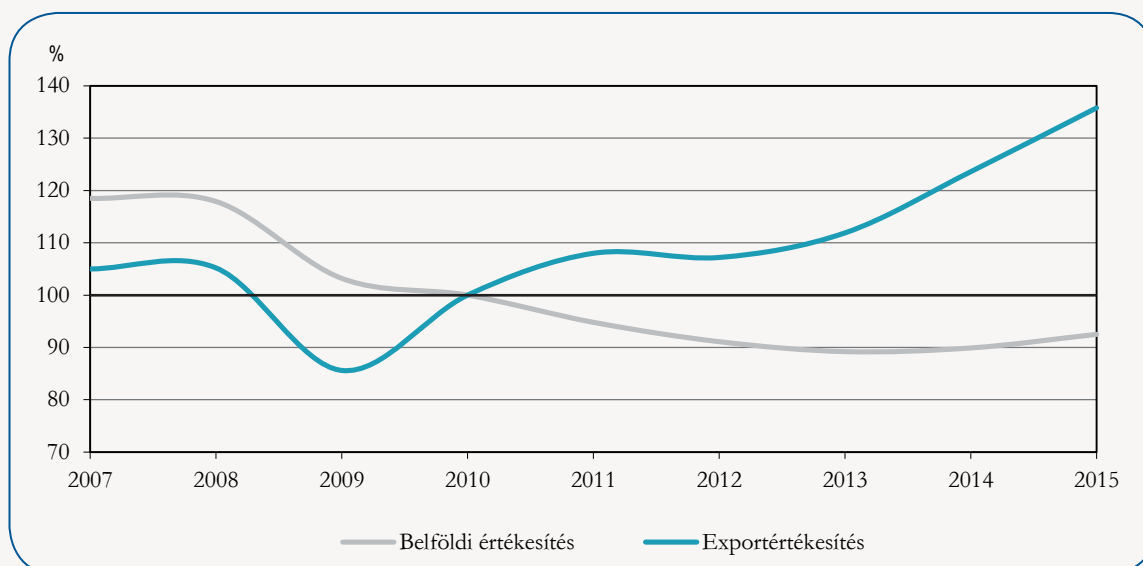
2015 egészét tekintve a teljes **ipari értékesítés** 64, a **feldolgozóipari értékesítés** 75%-a ment exportra. Az **ipari export** – a 2014. évi 10,5%-os növekedést követően – 9,9%-kal meghaladta az egy évvel korábit. 2015-ben, az egyes hónapokat tekintve, az exportdinamika októberben volt a legnagyobb (14,5%), májusban viszont a legalacsonyabb (3,9%).

A tizenhárom feldolgozóipari ág együttes kivitele 2015-ben mintegy 8,7%-kal emelkedett 2014-hez viszonyítva. Az év minden hónapjában – ezen belül négyben 10% felett – bővült a feldolgozóipari export, a legnagyobb mértékben júniusban (13,4%), a legkevesé pedig májusban (3,8%).

Több mint két évtizedre visszatekintve – a 2008. évi stagnálás (+0,1%), a 2009-es 19%-os visszaesés, illetve a 2012-es 0,7%-os csökkenés kivételével – minden évben nőtt az ipar kivitele.

4. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének alakulása, 2010. év havi átlaga = 100,0%

2015-ben az értékesítés 36%-a került a belföldi felhasználókhoz, ami 3 százalékponttal kevesebb, mint 2014-ben. A hazai eladások részesedése az összes értékesítésből 2009 óta folyamatosan csökken: összesen 14,3 százalékponttal alacsonyabb lett 2015-re. 2010-től már az exportértékesítés adta az összes eladás nagyobb részét. 2014 után 2015-ben is nőtt az **ipar belföldi értékesítése** (2,8%-kal). 2008 óta tartó hanyatló tendencia tört meg két éve, és ezt megelőzően 2007-ben volt utoljára bővülés. Az év 12 hónapjából csak egyben, májusban csökkentek (5,6%-kal) a hazai eladások, a legnagyobb mértékű bővülést (11,5%) pedig márciusban mértük.

3.2. Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés

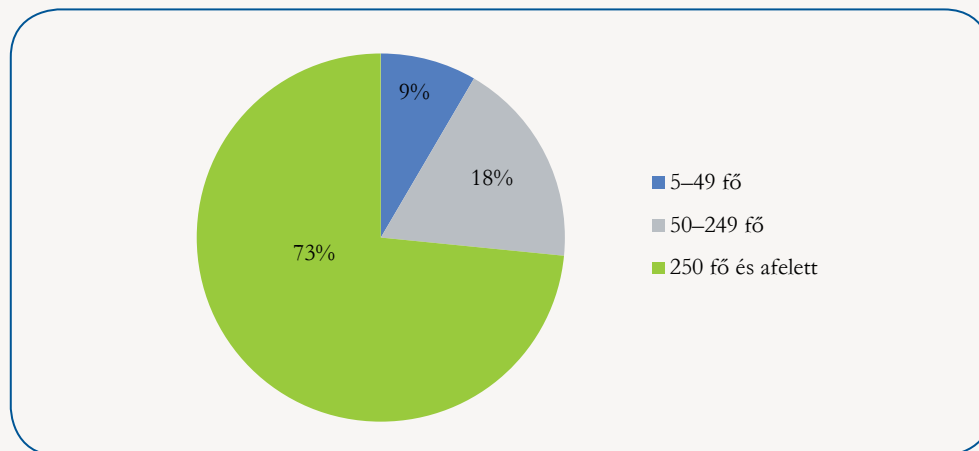
2015-ben a létszám-kategóriák szerint képzett vállalatcsoportok mindegyikében növekedést mértünk. A termelésből 8,4%-kal részesedő kisvállalkozói (5–49 fő) kör hasonlóan teljesített, mint egy évvel korábban: termelése kismértékben, 1,7%-kal emelkedett.

A közepes méretű (50–249 fős) vállalkozások **termelése** az előző évinél nagyobb mértékben, 4,8%-kal emelkedett 2014-hez viszonyítva, súlyuk 18% volt.

A nagyvállalatok súlya az ipari termelésen belül évek óta 70% felett alakul: 2015-ben a kibocsátás 74%-át adták. A 249 főnél nagyobb létszámmal működő vállalkozások termelése – szinte azonos mértékben, mint 2014-ben – 2015-ben is jelentősen, 9,5%-kal nőtt. A közép- és nagyvállalkozások (a 49 főnél többet foglalkoztatók) együttesen 8,5%-kal bővültek, valamint a legalább 5 főt foglalkoztató cégek ipari termelésének több mint 91%-át adták, amely arány kismértékben emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A három létszám-kategóriás csoport közül a legkisebb vállalati csoport aránya mérséklődött az előző évhez képest, míg a közepes és nagyvállalatok (249 fő feletti) növelték részesedésüket.

5. ábra

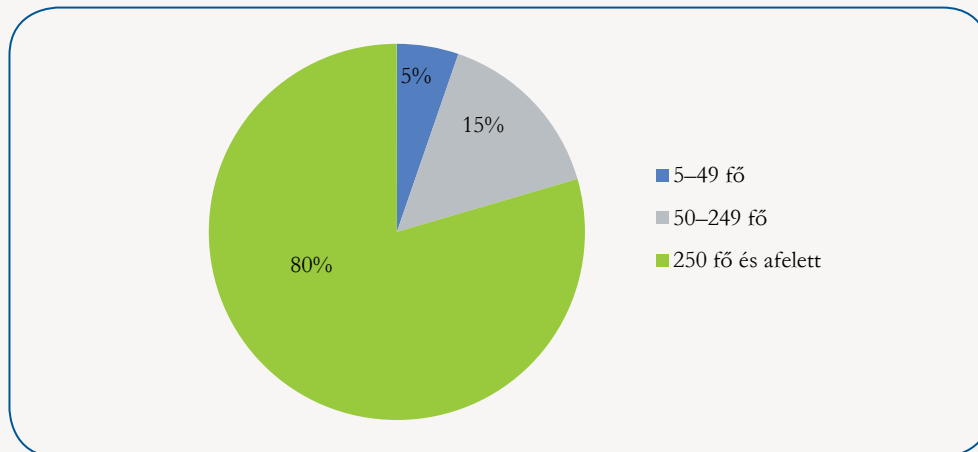
Az ipari termelés létszám-kategóriánként, 2015

A termeléssel összehasonlítva az **ipari exportban** a nagyvállalatok koncentrációja még erőteljesebb, a kivétel négyötödét a 249 főnél nagyobb létszámú vállalkozások adták, amelyek 9,7%-kal növelték külföldi eladásait. Az 50–249 fővel működő, közepes méretű cégek részesedése az exportból 15%, az 5 és 49 fő közötti körbe tartozó vállalkozásoké 5,3% volt. Utóbbi súlya emelkedett az előző évhez viszonyítva. Az előző évi visszaeséssel szemben a külföldi eladások jelentősen, 25%-kal bővültek a kisvállalkozásoknál, míg a középvállalkozások esetében 6,5%-kal nőttek 2014-hez képest.

6. ábra

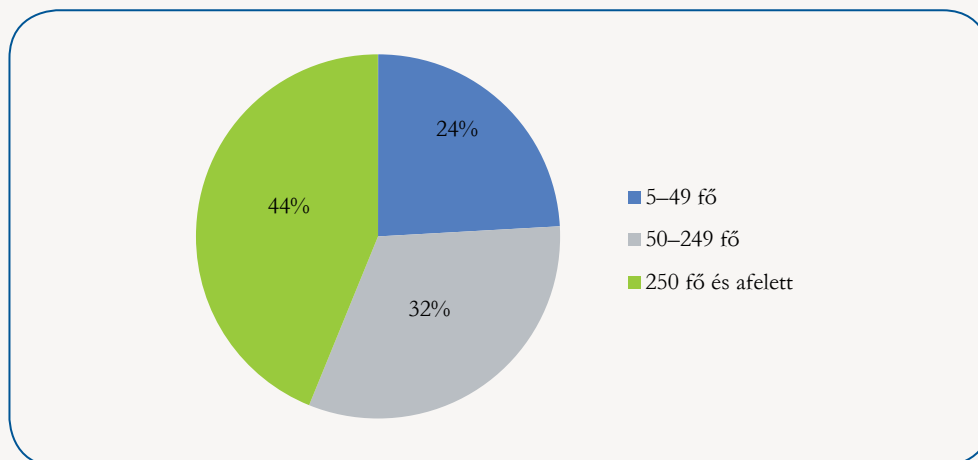
Az ipari exportértékesítés létszám-kategóriáinként, 2015

2015-ben az ipari **belföldi értékesítés** 44%-át a nagyvállalkozások adták, ezáltal kevésbé meghatározó a szerepük, mint a termelésben és az ipari exportban. A középvállalatok a hazai eladások 32%-át, az 5–49 fővel működő vállalalkozói kör pedig a közel egynegyedét képviselte. A kis- és középvállalkozások egyaránt 1,7, míg a 249 főnél nagyobb létszámmal működő cégek 5,6%-kal többet értékesítettek belföldön.

7. ábra

Az ipari belföldi értékesítés létszám-kategóriáinként, 2015

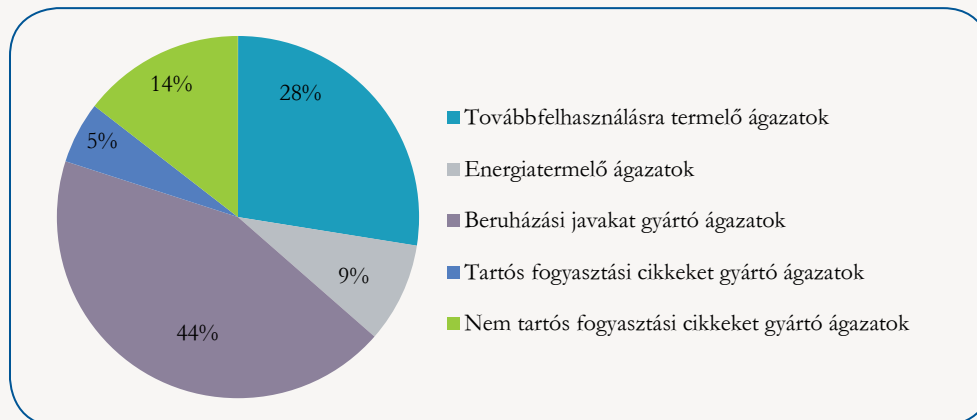
3.3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok szerinti termelés és értékesítés

A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok alapján megfigyelt **ipari termelés** mind az öt ágazatcsoportban meghaladta az egy évvel korábbit, kettőben 10% feletti mértékben. A legnagyobb mértékben, 15%-kal a legkisebb súlyú **tartós fogyasztási cikkek** előállító ágazatokban nőtt a kibocsátás, elsősorban az elektronikus fogyasztási cikkek gyártásával összefüggésben. Számottevően, 10,6%-kal emelkedett a termelés a legnagyobb – az ipari termelés 44%-át kitevő – ágazatcsoportban, a **beruházási javakat gyártó ágazatok csoportjában** is, amelynek a hajtóerejét főként a járműipar bővülése adta.

A második legnagyobb, a **továbbfelhasználásra termelő** ágazatcsoport 7,4%-kal növelte kibocsátását. Kisebb mértékű volt a volumenbővülés a 15%-os súlyú, **nem tartós fogyasztási cikkek gyártó** ágazatoknál (2,9%), valamint az **energiatermelő ágazatoknál** (1,7%). Ez utóbbi termelése 2014-ben még ugyanennyivel csökkent.

8. ábra

Az ipari termelés megoszlása rendeltetés szerinti ágazatcsoportonként, 2015

2015-ben **belföldi értékesítés** – hasonlóan a termeléshez – mindegyik rendeltetés szerinti ágazatcsoportban bővült az előző évhez képest, a legnagyobb mértékben, 21%-kal a **beruházási javakat gyártó** ágazatokban. A hazai eladások 13,5%-kal nőttek a **tartós fogyasztási cikkeket** előállító ágazatokban is.

Az exportértékesítés tekintetében kettő ágazatcsoportban volt 10% feletti a növekedés: a **tartós fogyasztási cikkeket** gyártó (15%), illetve az **energia-termelő** (14,5%) ágazatokban, a többi háromban 6,3 és 9,9% között bővült a volumen.

4. Az ipari alágak teljesítménye

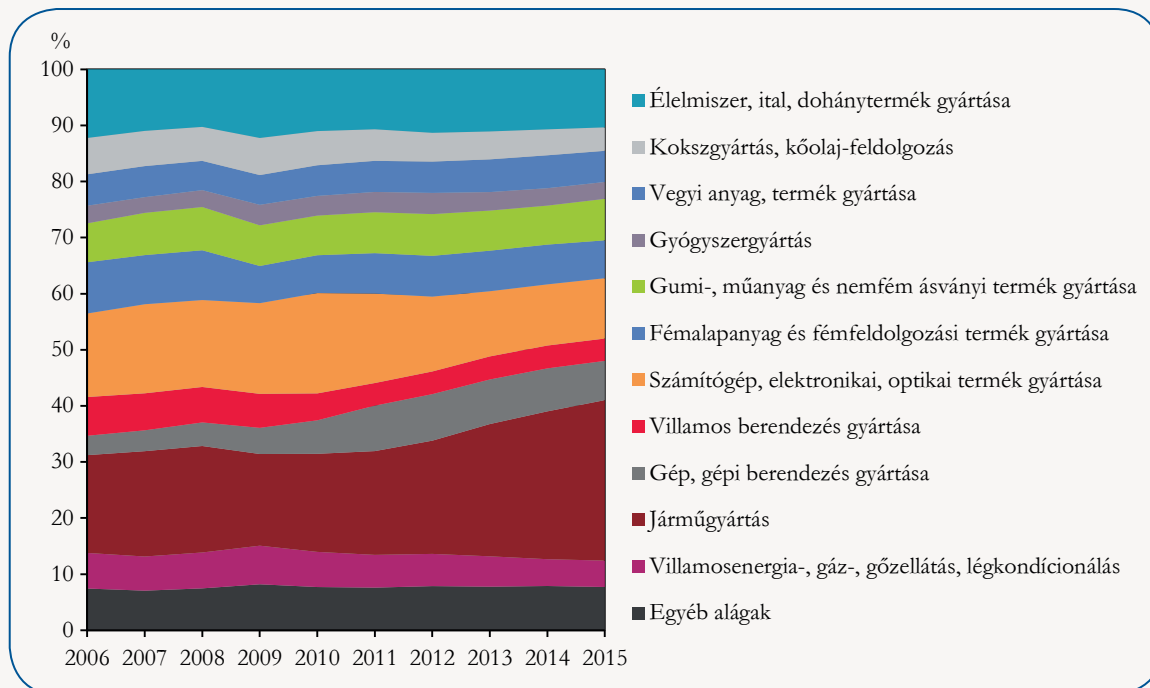
Az ipari termelés mindössze 0,3%-át adó **bányászat** nemzetgazdasági ág termelése – a 2014. évi stagnálást követően – **2015-ben** számottevően, 13,5%-kal visszaesett. A bányászat öt ágazatából a két kisebb súlyúban nőtt a termelés, a többi háromban azonban csökkent (11,5–34%). A legnagyobb mértékben, 8,5%-kal a kis súlyú szénbányászat kibocsátása bővült, nagyrészt a lakossági szén iránt megéleződött kereslet eredményeként. A 2014-ben még kimagasló teljesítményt nyújtó – a nemzetgazdasági ág közel 60%-át kitevő –, elsősorban építkezésekhez nyersanyagot biztosító egyéb bányászat 11,3%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. A legnagyobb visszaesést (34%) a mintegy 10%-ot képviselő kőolaj-, földgázkitermelésben regisztráltunk.

2015-ben négy évig tartó csökkenés tört meg az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás): a kibocsátás 6,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, elsősorban az export kiugró, 42%-os bővülésének köszönhetően. A termelés változása az időjárás alakulásával is kapcsolatban van: az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján 2015-ben a fűtési szezon hónapjaiban hidegebb volt, mint az előző évben. Az energiaipar három alágazata közül a legnagyobb, 70%-ot kitevő villamosenergia-termelés, -ellátás alágazat termelése 4,4%-kal emelkedett, míg a jóval kisebb súlyt (18%) képviselő gázellátásban jelentős, 23%-os volt a volumennövekedés. A legkisebb alágazat, a gőzellátás, légkondicionálás kibocsátása 3,4%-kal csökkent.

A 2014. évi 8,7%-os növekedést követően – az ipari termelés 95%-át lefedő – **feldolgozóipar** 2015-ben is számottevően, 8,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A termelés szintje – amely folyó áron 26 ezer milliárd forint volt – minden hónapban (ötben 10% felett) meghaladta az előző évit, a legnagyobb mértékben júniusban (11,9%). A külpiaci eladások 8,7, a hazaiak 6,7%-kal emelkedtek.

9. ábra

Az ipar termelési értékének megoszlása a fontosabb alágak szerint

2015-ben a feldolgozóipar tizenhárom alága közül csak kettőben csökkent a termelés. A feldolgozóipari termelés továbbra is az exportpiacoktól függ: a feldolgozóipari értékesítés 75%-a ment kivitelre. Tizenegy alágban a termelés több mint fele jutott exportra, ezen belül hatban – mind a négy gépipari alágban, a gyógyszergyártásban és a textil-, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában – több mint 80 százalékos volt az arány.

A feldolgozóipar belföldi értékesítése 2007-től 2013-ig minden évben alacsonyabb volt az előző évhez viszonyítva, 2014-ben azonban már 4,5, 2015-ben pedig 6,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A tizenhárom alág közül csak négyben figyelhető meg a hazai kereslet kedvezőtlen alakulása. A belföldi eladások aránya az összes értékesítésen belül évek óta folyamatosan csökken. 2000-ben még a feldolgozóipari értékesítés több mint 40, addig 2015-ben csupán a 25%-a került a hazai felhasználókhoz.

4.1. Gépipar

A feldolgozóipari termelés több mint felét előállító **gépipari alágak** (a járműgyártás, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása, a gép, gépi berendezés gyártása és a villamos berendezés gyártása) kibocsátása 2015-ben együttesen 10,9%-kal emelkedett. Az alágcsoporthoz 2012 óta folyamatosan növeli a feldolgozóipari részesedését (a négy év alatt összesen mintegy 5 százalékponttal). A gépipari vállalkozásokra az erős exportorientáltság a jellemző: az eladásaik 92%-a külföldre irányul és a feldolgozóipari kivitel 65%-a hozzájuk köthető. A nagyvállalatok szerepe igen jelentős a gépiparban: a termelés közel 90%-át állítják elő a legalább 250 főt foglalkoztató cégek.

2011-től a **járműgyártás** vált az ipari termelés első számú motorjává, de az iparág vállalkozásai már két évtizede – főként a tartós exportkereslet miatt – szinte minden évben számottevően növelték termelésüket. Ezt a fejlődést csak a 2008–2009. évi gazdasági válság hatására bekövetkezett visszaesés akasztotta meg. A járműgyártás 2011-ben – majdnem 20%-os aránnyal – már a feldolgozóipar legnagyobb alága lett, megelőzve a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártását, 2015-ben pedig már a 30%-kal részesedett. A 2014. évi 20% feletti növekedési ütemét ugyan nem érte el, de a járműgyártás 2015-ben is jelentősen, – a feldolgozóipari alágak közül a legnagyobb mértékben – 17,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az alág teljesítménye az összes értékesítésből döntő hányadot, 92%-ot képviselő külpiazi eladások 15,6,

és a hazai eladások 35%-os bővülésének az eredménye. A belföldi értékesítésben az elmúlt húsz év eddigi legnagyobb növekedését (35%) regisztráltuk. A feldolgozóipar exportjából 37, a hazai eladásokból 9,5%-kal részesedett az alág.

A járműgyártás alakulását 3 szakágazat – együttes súlyuk 97% – határozza meg: az iparág kibocsátásából 54%-ot képviselő közúti gépjármű gyártásában az előző évhez képest mérséklődött a dinamika: a termelés volumene 16,6%-kal emelkedett (2014-ben még 21%-os volt a növekedés). A 28%-os súlyú közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában 23, míg a 15%-os arányú járművillamosági, -elektronikai készülékek gyártásában 15,7%-kal termeltek többet 2015-ben, mint egy évvel korábban. A három szakágazat a termeléshez hasonló arányban részesedett az alág exportjából (58, 24, illetve 16%).

A közúti járműgyártást alapvetően a hazánkban letelepedett multinacionális cégek tevékenysége, illetve az ezzel összefüggő alkatrészgyártás határozza meg. A győri Audi a személygépkocsi-gyártás mellett a járműmotor-gyártásban is fontos gazdasági szereplő. A cég az új A3-as modellt még 2013 szeptemberében vezette be. A Mercedes autógyár B és CLA osztályú személygépkocsikat állít elő Kecskeméten. Az esztergomi Suzuki 2013 őszétől átállt az SX4 S-CROSS gyártására, 2015. márciusban pedig megkezdte az új Vitara sorozatgyártását.

A járműipari gyárak az elmúlt két évtizedben a személygépkocsi-, a gépjárműmotor- és az alkatrészgyártás területén nagy értékű beruházásokat (új csarnoképítés, gyár bővítés, használt csarnokok vásárlása-felújítása, új gyártósorok telepítése és a meglévők átszervezése) valósítottak meg, 2015-ben azonban a járműgyártás beruházásainak volumene 10%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A feldolgozóipari termelés 11%-át adó **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** alág a második volt a feldolgozóipari rangsorban 2015-ben, ezzel egy hellyel előre lépett 2014-hez viszonyítva. 2003-tól 2006-ig, illetve 2009–2010-ben a termelési arányát tekintve még az első helyen állt a feldolgozóipari alágak sorrendjében. A járműgyártáshoz hasonlóan a kibocsátás 2008–2009-ben csökkent (2,7, illetve több mint 14%-kal), viszont 2010-ben a konjunktúra hatására kiugróan megnőtt (22%). 2011-től 2013-ig az iparág kibocsátása folyamatosan visszaesett: 2012-ben – az alág esetében rekordmértékű – 17%-kal alacsonyabb volt az előző évinél. A 2014-es 1,3%-os növekedés után 2015-ben viszont már nagyobb mértékben, 6,4%-kal emelkedett a termelési volumen.

Az iparágat – hasonlóan a járműgyártáshoz – néhány, nagyrészt külföldre termelő multinacionális vállalat határozza meg. Az összes értékesítés 96%-át (illetve a feldolgozóipari export 15%-át) képviselő számítógép-, elektronikai, optikai termék gyártás kivitele 6,9%-kal nőtt, azonban a hazai eladások 5,2%-kal visszaestek.

Az alág termelésének 60%-át két alágazat adta. A több mint egyharmad részt képviselő **elektronikus fogyasztási cikk gyártása** az alágazatok közül a legnagyobb mértékben, 19%-kal haladta meg az egy évvel korábbi termelési szintet, elsősorban az exportkereslet kedvező alakulása miatt. Az alágazat kivitele a termeléssel közel azonos mértékben nőtt. A hazai eladások ezzel szemben számottevően, 12,7%-kal visszaestek, de arányuk az értékesítésben elenyésző. Az alágazat termékeit tekintve főként az autóiipari elektronikus, navigációs és infotainment alkatrészek, szórakoztató elektronikai berendezések, valamint a televíziók iránt nőtt meg a kereslet 2015-ben. A kisebb súlyú **híradás-technikai berendezés gyártása** 2015-ben 7,0%-kal visszaesett 2014-hez képest (akkor még ennél is nagyobb mértékben, 13%-kal), a kivitel – amelynek aránya az összes értékesítésből 94% – a termeléshez hasonló mértékben csökkent. Az elsősorban különböző telekommunikációs eszközöket, berendezéseket előállító alágazat 2011 óta válságban van, ami a beruházások visszafogását és az alkalmazotti létszám csökkentését eredményezte.

Az alágon belül a harmadik legnagyobb súlyúnak számító elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártása – a 2014. évi kismértékű csökkenést követően – jelentősen, 13,1%-kal emelkedett, míg a sorrendben negyedik, számítógép, perifériás egység gyártása alágazat mindössze 0,3%-kal nőtt.

Szemben a 2014. évi termelésnövekedéssel (4,3%) 2015-ben a **gép, gépi berendezés gyártása** 1,4%-kal mérséklődött. A harmadik legnagyobb gépipari alágban az elmúlt 15 évben ez a negyedik volumencsökkenés. A feldolgozóipari termelésből az iparág 7,4%-kal részesedett, amellyel az alágak rangsorában 2014-ről 2015-re a negyedik helyről az ötödikre csúszott. A feldolgozóipari kivitelből 8,7%-kal részesedő – és ezzel a 3. legnagyobb exportőr – alág külföldi eladásai 1,7%-kal csökkentek. Az alág értékesítésének 13%-át kitevő belföldi értékesítés két évig tartó visszaesése 2015-ben megállt és számottevően, 17,4%-kal emelkedett.

Az alág mintegy felét képviselő szakágazata, a – közúti jármű- és légi motort nem tartalmazó – motor, turbina gyártása 7,9%-kal haladta meg a 2014. évit. A szakágazat kiemelt szerepet betöltő nagyvállalata olyan mobil gázturbinákat gyárt, amelyek alkalmasak a vezetékes villamos energiával nem ellátott területek kiszolgálására. A domináns szakágazatban az autóiipari beszállító cégek elsősorban külpicra termelnek, a termékeik között autó- és motoralkatrészek, üzemanyag-elosztó rendszerek szerepelnek. Az iparág ezen kívül sokfajta tevékenységet ölel fel a csap, szelep gyártásától kezdve a különféle kézi szerszámok, szerszámgépek, óriás szivattyúk gyártásáig, míg a többi 20 szakágazat egyenkénti súlya 0,01 és 8,8% között szóródik. A szakágazati „átlagsúly” – a motor, turbina gyártása nélkül – mindössze 2,6%.

Harmadik éve nő a termelés a legkisebb súlyú – a feldolgozóipari termelés 4,2%-át képviselő – gépipari alágban, a **villamos berendezés gyártásában**: 2015-ben 5,5%-kal (egy évvel korábban 7,0%-os bővülést mértünk). 2008 és 2012 között az alág kibocsátása minden évben alacsonyabb volt az előző évinél, a legnagyobb mértékben (21%-kal) 2009-ben esett vissza. 2015 folyamán a kül- és a belpiaci eladások hasonló mértékben nőttek 6,0 illetve 5,6%-kal. Az értékesítés döntő részét (87%-át) az export adta, hasonlóan a többi gépipari alághoz.

Az alág legnagyobb (több mint 30%-os súlyú) alágazatának számító vezeték, kábel, szerelvény gyártása 5,6%-kal meghaladta az előző évit (2014-ben közel hasonló, 5,0%-os volt a növekedés). A másik, szinte azonos súlyú (30%) alágazatban, a villamos motor, áramfejlesztő, áramelosztó, -szabályozó készülékek gyártásában a termelés volumene 7,9%-kal emelkedett. A 2014-ben még csökkenő teljesítményű, háztartási készülékeket gyártó cégek azonban 2015-ben kismértékben, 0,2%-kal növelni tudták kibocsátásukat. Jellemző volt még az iparágra, hogy az autóiiparnak beszállító cégek növelni tudták a termelésüket 2015-ben, hasonlóan az előző évihez. Ezek a vállalatok főként autókábelt, autóiipari elektromos csatlakozóelemeket, valamint autókhoz való elektronikai alkatrészt állítanak elő.

4.2 Vegyipar

Folytatódott a 2014. évi növekedés a **vegyiparban**: a termelés volumene 5,1%-kal emelkedett 2015-ben, ennek ellenére a feldolgozóipari termelésben való aránya 21-ről 19%-ra csökkent. A vegyiparra is jellemző a nagyvállalatok koncentrációja – bár a gépiparhoz képest alacsonyabb –, de így is a kibocsátás 71%-át adják.

Lassult a növekedési ütem a **vegyi anyag, termék gyártásában** 2014-ről 2015-re. A feldolgozóipari termelés 5,9%-át kitevő alág volumene a feldolgozóipari átlagtól elmaradva, 2,3%-kal bővült 2014-hez viszonyítva (akkor 8,6%-kal nőtt). A legnagyobb vegyipari, illetve a hetedik legjelentősebb feldolgozóipari alág értékesítése a két irányban eltérően alakult: míg a külpiaci eladások 5,6%-kal emelkedtek, addig a hazaiak 1,8%-kal csökkentek. A belföldi értékesítés esetében egy ötéves növekedési periódus szakadt meg. Az iparági kivitel aránya – az exportorientáció fokozódása mellett – az összes értékesítésből 60%-kal részeseedett.

A 2014. évi kedvezőtlen teljesítménnyel szemben a vegyi anyag, termék gyártásának fő hajtóereje az alág közel két harmadát adó műanyag-alapanyag gyártása 2015-ben számottevően, 14,2%-kal nőtt. A szakágazathoz két piacvezető – a magyar vegyipar bástyáinak számító – nagyvállalat tartozik. A kazincbarcikai gyár a vegyipari alapanyagok (MDI, TDI, PVC), speciális vegyszerek és petrolkémiai anyagok egyik vezető európai gyártója. A tiszaujvárosi gyár az alaptevékenység keretében vásárolt vegyipari benzínből, illetve gázolajból etilént és propilént, ezekből pedig kis sűrűségű polietilént (LDPE), közepes és nagy sűrűségű polietilént (MDPE, HDPE), illetve polipropilént (PP) állít elő.

A többi 15 – heterogén tevékenységeket (mint például az ipari gáz, színezék, szerves és szervesetlen vegyi anyag, műtrágya, mezőgazdasági vegyi termék, festék, tisztítószerek és testápolási cikkek gyártását) felölelő – szakágazat 0,01 és 7,3%-os súlyt képvisel, amelyek közel 80%-ában bővülést regisztráltunk.

A 2014-es kismértékű volumennövekedést (1,0%) 2015-ben újra csökkenés követte a vegyipar második legnagyobb alágában, a **kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás** termelésében (2011-től 2013-ig szintén visszaesés volt). A feldolgozóipari rangsorban nyolcadik helyet elfoglaló (4,4%-kal részesedő) alág kibocsátása 2015-ben 2,6%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Az iparág 2,2 százalékpontot veszített feldolgozóipari súlyából az előző évhez képest (2003-ban volt utoljára ennél alacsonyabb az arány).

A csökkenés az összes értékesítés 72%-át képviselő – és egyben a feldolgozóipar belföldi értékesítésének 13%-át adó – hazai eladások 10%-os bővülésének és a kivitel jelentős, 27%-os visszaesésének az eredője. Ennek hátterében többek közt az áll, hogy az üzemanyagárak éves szinten jelentősen visszaestek 2014-hez képest, valamint a főbb külpiacokon erősödött a verseny.²⁾

A feldolgozóipari termelésből 3,2%-kal részesülő **gyógyszergyártásban** 2015-ben 4,4%-os volumenbővülést regisztráltunk. Az összes értékesítés 84%-át adó külpiaci eladások – két év visszaesés után – újra nőttek (5,8%-kal) míg a belföldi értékesítés az előző évi kimagasló növekedéssel szemben 1,7%-kal mérséklődött. A magyarországi gyógyszeripar teljesítménye gyakorlatilag négy nagy gyógyszergyár termelésében koncentrálódik.

A feldolgozóiparon belül a negyedik legnagyobb, 7,8%-os termelési súlyú **gumi-, műanyag és nem-fém ásványi termék gyártása** ágat csak részben soroljuk a vegyipar kategóriájába, mivel egyik (egyben kisebbik) ágazata, a nemfém ásványi termék gyártása nagyrészt az építőanyag-ipart foglalja magába. Az alág kibocsátása 1996 óta – a jelentős 2009-es és a kismértékű 2013. évi csökkenés kivételével – folyamatosan emelkedik. 2015-ben gyorsult a növekedési ütem, a termelés volumene 14,8%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál (ez a feldolgozóipari alágak közül a járműgyártás után második legmagasabb dinamika). A kimagasló teljesítményt elsősorban a külpiaci eladások élénkülése eredményezte, de a hazai értékesítés is – hét év folyamatos csökkenést követően – számottevően, 8,8%-kal nőtt. A kivitel aránya több mint kétharmadot tesz ki az összes értékesítésből, az exportvolumen pedig 18,3%-kal meghaladta a 2014. évi szintet.

A vegyipari kibocsátásból együttesen 72%-kal részesedő két alágazatból a kisebb súlyú gumitermék gyártása – a 2014. évi 4,1%-os növekedést követően – jelentősen, 18,3%-kal bővült. Az alágazat meghatározó cégei, amelyek elsősorban autókhoz és tehergépkocsikhoz állítanak elő gumibroncsokat 2015-ben is nagy értékű beruházásokat hajtottak végre (új gyáregységek, épületek, gépsorok átadása).

A másik vegyipari alágazat, a nagyobb súlyú műanyag termék gyártása is számottevően, 14,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az alágazatban a közepes méretű vállalatok adják a termelés döntő többségét.

A feldolgozóipari arányát tekintve 2,2%-kal (az alágból pedig 29%-kal) részesedő nem fém ásványi termék gyártása 11,4%-kal nőtt. A termelés bővüléséhez elsősorban a kivitelre termelő, autóiiparnak beszállító cégek, valamint az üveg és műszaki kerámiatermékek gyártói járultak hozzá, amelyek biztonsági üveget, napfénytetőt, szélvédő üvegeket, buszüvegeket, visszapillantó tükröket állítanak elő.

4.3 Kohászat

Az alágak közül a közepes (7,1%-os) súlyt képviselő **fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása** 2015-ben 2,7%-kal emelkedett az előző évhez képest (akkor nagyobb mértékű, 5,9%-os volt a növekedés), és mind a két értékesítési irányban nőtt a kereslet. Az iparág teljesítménye a fémalapanyag-gyártás (kohászat) ágazat 1,9, és a fémfeldolgozási termék gyártásának 3,3%-os bővüléséből származott. A két ágazat alági súlya 40, illetve 60%. Az iparág legnagyobb felvevőpiaca az építőipar és a járműgyártás. Az iparág cégei 57%-ban a kis- és középvállalkozásokhoz tartoznak, eltérően a gépipari és vegyipari alágak nagyvállalati koncentrációjától. Az alág összes eladásának 62%-át adó kivitel 1,7%-kal emelkedett. A hazai eladások (az előző évi 9,8%-os bővülés után) a kivitel növekedési ütemét meghaladva, 4,7%-kal nőttek. A belföldi értékesítés vonatkozásában az alág a feldolgozóipari rangsor harmadik helyét foglalja el a 11%-os részesedésével.

A fémalapanyag gyártása ágazat két legnagyobb szakágazatában, az alumíniumgyártásban és a vas-, acél-, vasötvözet-alapanyag gyártásában közel azonos mértékű csökkenést regisztráltunk (1,2, illetve 1,1%), főként az exportkereslet mérséklődése miatt. A másik ágazat (fémfeldolgozási termékek gyártása) ágazat szakágazatai jobban teljesítettek, a legjobban a fémalakítás, porkohászat, amely kiugróan, több mint 50%-kal növelte kibocsátását 2014-hez képest.

²⁾ Az ESZ-95 ólmozatlan motorbenzin és a gázolaj ára 2015 mind a tizenkét hónapjában egyaránt alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban, éves átlagban 50, illetve 58 forinttal. 2015-ben egy liter motorbenzin átlagosan 358, a gázolaj pedig 360 forintba került.

4.4 Élelmiszeripar

2015-ben a feldolgozóipari rangsorban harmadik – a feldolgozóipari termelés 11%-át adó – alág, az **élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása** 4,3%-kal emelkedett. Az elmúlt öt évben csak egyszer nem nőtt az alág kibocsátása: 2013-ban kismértékben, 1,0%-kal csökkent az iparág teljesítménye.

Csakúgy, mint 2014-ben, 2015-ben is mindkét értékesítési irányban növekedés történt. Az összes értékesítés mintegy 60%-át kitevő hazai eladások – amelyek egyúttal a feldolgozóipar belföldi értékesítéséből a legnagyobb részt, több mint egynegyedét képviselik –, 1,3%-kal haladták meg az egy évvel korábbit (2014-ben nagyobb mértékű, 4,5%-os volumenbővülést regisztráltunk). Az elmúlt 15 évben az élelmiszeripar belföldi értékesítése csak négy évben (2002-ben, 2012-ben, valamint 2014 és 2015-ben) növekedett. Az értékesítés 40%-át (illetve a feldolgozóipari kivitel 5,9%-át) kitevő exporteladások az előző évinél nagyobb ütemben, 10,4%-kal emelkedtek 2015-ben.

2015-ben az alág tizenegy alágazatából csak háromban mértünk termeléseszköket, a többiben 1,1 és 9,3% között nőtt a volumen. Az élelmiszeripar legnagyobb alágazata, a termelés majdnem egynegyedét kitevő húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása 6,4%-kal nőtt, nagyrészt a külpiazi kereslet élénkítése miatt, de kismértékben a hazai eladások is növekedtek. Az orosz exportpiac kiesését Európán kívül elsősorban távol-keleti országokba való szállítással pótolták. Kisebb mértékben, 5,6%-kal nőtt az italgyártás (az egész alágból 15%-ot képviselő, rangsorban 2. alágazat), leginkább az üdítőital, ásványvíz gyártása és szőlőbor termelése szakágazatok teljesítménye miatt. A legnagyobb mértékben, 9,3%-kal a harmadik legnagyobb súlyú (13%) alágazat, az egyéb élelmiszer gyártása (például cukor- és édességgyártás, illetve tea, kávéfeldolgozás) nőtt. Az előző évhez képest lassult a növekedés üteme a 10%-os súlyú takarmány gyártásában, a volumen 7,1%-kal emelkedett 2015-ben: a haszonállat- és a hobbiállat-eledel termelése egyaránt bővült. 2014-ben gyakorlatilag stagnáló növényi, állati olaj gyártása 2015-ben 3,1%-kal emelkedett, főként az olajgyártás szakágazat hazai keresletélénkülésének eredményeként, a margarin gyártása jelentősen visszaesett. 2014-ben még kétszámjegyű növekedést elérő, erősen időjárásfüggő gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás kibocsátása 2015-ben 8,7%-kal csökkent. Az alágazatok közül a legnagyobb mértékben, 10,9%-kal a csekély súlyú dohánytermék gyártása maradt el az egy évvel korábbitól (akkor még közel 10%-os növekedést mértünk).

6. tábla

Az élelmiszeripar alágazatainak termelési volumenindexei, előző év=100,0%

Ágazat megnevezése	2014	2015
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	97,5	106,4
Halfeldolgozás, -tartósítás	...	...
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	110,2	91,3
Növényi, állati olaj gyártása	99,9	103,1
Tejfeldolgozás	105,2	102,4
Malomipari termék, keményítő gyártása	96,3	108,8
Pékáru, tésztafélék gyártása	108,4	101,1
Egyéb élelmiszer gyártása	109,7	109,3
Takarmány gyártása	116,5	107,1
Italgyártás	105,2	105,6
Dohánytermék gyártása	109,6	89,1
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	104,4	104,3

4.5 Könnyűipar

2014-hez viszonyítva lassult a feldolgozóipari termelés 3,2%-át kitevő **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység** kibocsátása: a 2014. évi 9,1%-os növekedést követően 2015-ben csupán 1,8%-kal emelkedett.

Az iparág három ágazatából csak a legnagyobbban nőtt a termelés, a másik kettőben – amelyek gyakorlatilag egyforma súlyúak – csökkent a volumen 2015-ben. Az alág kibocsátásának közel felét adó papír, papírtermék gyártása számottevően, 9,5%-kal haladta meg az előző évit, mindkét értékesítési irányban növekedés volt. A két kisebb ágazatból a bútorgyártást nem tartalmazó fafeldolgozás, fonottáru gyártása 2,2, a nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenységé 9,0%-kal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban, elsősorban a hazai kereslet csökkenése miatt. 2014-ben még mindkét ágazatban 10% felett bővült a termelés.

A másik könnyűipari alág – a feldolgozóipar legkisebb súlyú (1,6%) alága – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** 2,5%-kal haladta meg a 2014. év kimagasló bázisszintjét (akkor 15,4%-kal emelkedett a termelés). Az iparág külpiazi eladásai – ami az összes értékesítés 85%-a – 4,2%-kal nőttek, de a hazaiak is 1,3%-kal nagyobbak voltak, mint 2014-ben.

Az alág három ágazata közül a legnagyobb, 46%-ot képviselő ágazat, a bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása 6,2%-kal emelkedett, nagyrészt a táskafélék, szíjzat gyártása szakágazat külpiazi eladásai felfutásának eredményeként. Ebben a szakágazatban több járműipari beszállító cég tevékenykedik, amelyek főként bőr ülészeteket, és egyéb speciális bőr autóalkatrészt állítanak elő. A több mint 30%-os súlyú textília gyártása számottevően, 9,2%-kal bővült, míg a 2014-ben növekedést elérő ruházati termék gyártása jelentősen, 11,4%-kal visszaesett (mindkét értékesítési irányban csökkent a kereslet).

4.6 Egyéb feldolgozóipar

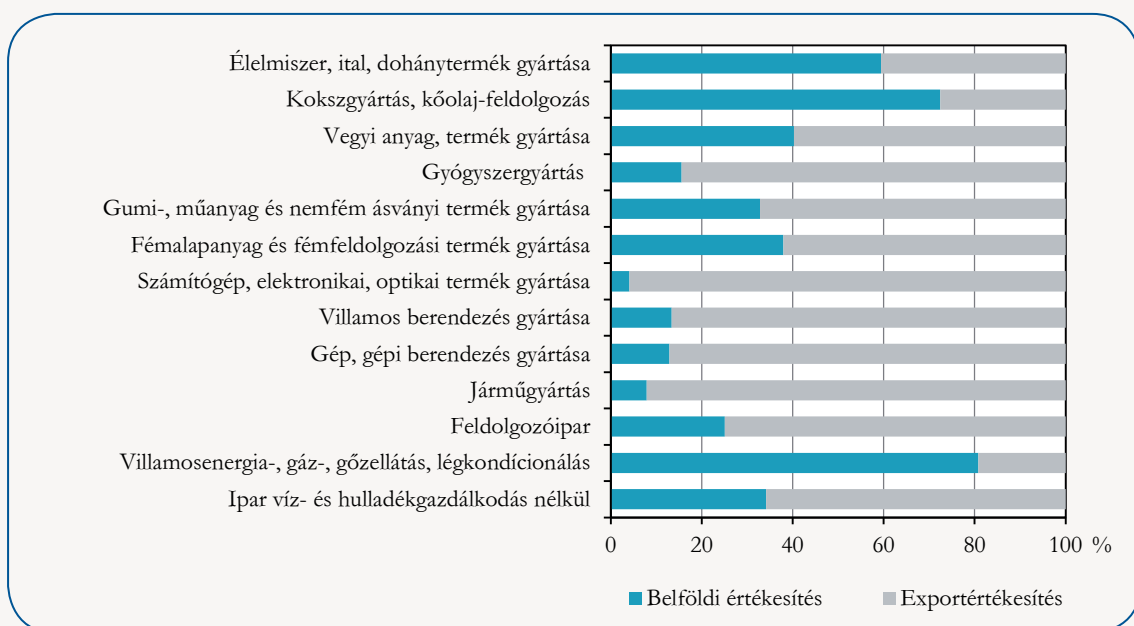
2015-ben is folytatódott a növekedés (14,5%) a feldolgozóiparból 3,0%-kal részesedő – a máshová be nem sorolható tevékenységeket összegyűjtő – **egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása** területén.

Az összes értékesítés több mint 60%-át kitevő export 10,3, míg a belföldi értékesítés 22%-kal nőtt (ez utóbbinál 2014-ben még jelentős visszaesést mértünk).

Az alág legnagyobb szakágazata a – 30%-os súlyú – orvosi eszköz gyártása 2015-ben az előző évi mintegy 10%-os növekedést követően 21%-kal bővült. Szintén jól teljesítettek a bútorgyártásban működő vállalatok.

10. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének megoszlása az ipar fontosabb alágaiban, 2015

4.7 Az ipari szerkezet változása

Az elmúlt közel 10 évre visszatekintve folytatódott az **ipari termelés ágazati szerkezetének átalakulása**: az ipari termelés – összehasonlító áron számított – ágazati összetételében folyamatosan nőtt a **gépipar** aránya. Jelentősen változott a gépipari termelés (és ennek megfelelően az export) belső szerkezete is. A gépipari alágak együttes súlya 2007 óta 5,4 százalékponttal emelkedett: 2015-ben a négy gépipari alág együttesen az ipari termelés több mint 50%-át adta, 2007-ben még csak 45%-ot tett ki. Ezen belül a járműgyártás növelte a legnagyobb mértékben, 9,8 százalékponttal a részesedését. A gép, gépi berendezés gyártásának a súlya 3,3 százalékponttal emelkedett a 8 év alatt, a másik két alág részesedése csökkent: számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása 5,1, illetve villamos berendezés gyártása 2,6 százalékponttal. A vegyipari alágak együttesen 20,1%-os arányt képviseltek 2015-ben, ez 2,0 százalékponttal alacsonyabb 2007-hez viszonyítva.

Az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása iparon belüli súlya évek óta csökken, 2015-re – 8 év alatt összesen 0,7 százalékponttal – 10,3%-ra mérséklődött, de még így is a feldolgozóipar harmadik legnagyobb alága. 2007 és 2015 között lényegesen csökkent a kokszygyártás, kőolaj-feldolgozás (2,1 százalékponttal), valamint a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (2,0 százalékponttal) aránya is. A könnyűipari termékeket előállító ágazatok együttes súlya 2007-hez képest kismértékben változott (0,3 százalékponttal csökkent).

7. tábla

Az ipar ágazati szerkezete a termelési érték megoszlása alapján, 2015. évi árszinten

Ágazat megnevezése	2007	2011	2015
Bányászat, kőfejtés	0,4	0,4	0,3
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	11,0	10,7	10,3
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	1,8	1,6	1,5
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	3,0	3,2	3,0
Kokszygyártás, kőolaj-feldolgozás	6,3	5,6	4,2
Vegyí anyag, termék gyártása	5,5	5,5	5,6
Gyógyszergyártás	2,8	3,6	3,0
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	7,5	7,3	7,4
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	8,8	7,2	6,7
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	15,9	15,9	10,8
Villamos berendezés gyártása	6,6	4,0	4,0
Gép, gépi berendezés gyártása	3,7	8,1	7,0
Járműgyártás	18,8	18,5	28,6
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	1,9	2,4	2,9
Feldolgozóipar	93,5	93,7	95,0
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	6,1	5,8	4,7
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások	100,0	100,0	100,0

(%)

5. Területi összehasonlítás³⁾

2014-hez hasonlóan 2015-ben is **Magyarország minden régiójában** nőtt az ipari termelés az előző évhez képest. A hét régió közül egyben 10% felett, a többiben 3,3 és 9,9% között nőtt a kibocsátás.

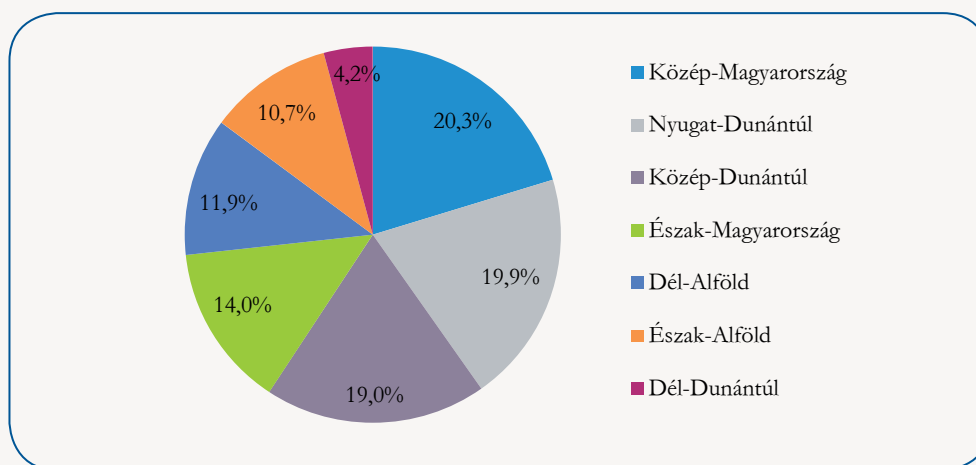
A legnagyobb mértékű (10,4%-os) növekedést **Dél-Alföldön** regisztráltuk 2015-ben, elsősorban a járműipar teljesítményének eredményeképpen. Ehhez leginkább Bács-Kiskun megye 14,8%-os termelésbővülése járult hozzá, amely a második lett az összes megye tekintetében. A régiók növekedési rangsorában a második helyet szerezte meg az előző évben még ötödik **Észak-Magyarország**, itt a volumen 9,9%-kal

³⁾ Telephely szerinti adatok alapján.

emelkedett. A régióon belül Heves megye termelésének a növekedése volt a legnagyobb (13,5%), nagyrészt az elektronikai alkatrész, áramköri kártya, illetve a közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában működő cégek teljesítménye miatt. **Nyugat-Dunántúl** 2014-es első helyéről a harmadikra csúszott vissza, de növekedése így is 9,1%-os volt. A régióon belül legjobban, 11,9%-kal Győr-Moson-Sopron megyében haladta meg a termelés a 2014. évit, elsősorban az autóiipar kimagasló teljesítményének köszönhetően. Az ehhez a régióhoz tartozó Zala megye az egyetlen a megyék közül, amelynek visszaesett (5,3%-kal) a termelése. A 2014-ben utolsó régió, **Közép-Dunántúl** 2015-ben 9,1%-kal növelte a kibocsátását, főként az elektronikus fogyasztási cikkek, valamint a járműipar gyártóinak teljesítménynövekedésével összefüggésben. A legkisebb súlyú régió, **Dél-Dunántúl** adta a legnagyobb mértékű megyei volumenbővülést: Somogy megyében az ipari termelés 15,2%-kal nőtt. A legnagyobb régió, **Közép-Magyarország** dinamikában (5,4%) az utolsó előtti lett, míg legkevésbé **Észak-Alföld** termelése emelkedett (3,3%).

11. ábra

Az ipari termelés értékének megoszlása régiók szerint, 2015

Jelmagyarázat:

- = A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- 0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.
- ... = Nem közölhető adat.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789